

Krupová Z., Huba J., Michaličková M.: Produkčné minimá dojných oviec odporúčané pre rok 2012. Agromagazín, roč. 14, č. 5 (2012), s. 14-15.

Produkčné minimá dojných oviec odporúčané pre rok 2012

Intenzívnejší rast cien vstupov bol v predchádzajúcom roku pre chovateľov zaťažkavou skúškou. Podľa analytikov sú prognózy na tento rok lepšie. Aký dopad budú mať predpokladané zmeny cien vstupov na úroveň vlastných nákladov a tým aj na produkčné minimá v chove dojných oviec?

Minimálna zmena nákladov v roku 2012

V minuloročnej prognóze AGROBIZNISU sme predpokladali, že náklady na chov dojných oviec medziročne vzrastú o 13 % (zošľachená valaška a cigája), resp. o 24 % (Iacaune). Vychádzali sme pri tom z reálneho rastu cien vstupov (pohonných hmôt, jadrových krmív) a z nižšej produkčnej účinnosti objemových krmív. Okrem stanovenia produkčných minim pre dojnú plemená oviec sme už vtedy chovateľov nabádali na efektívnejšie využitie všetkých investícií vložených do chovu. Rast cien vstupov v priebehu roka naozaj nastal, bol však čiastočne tlmený ich nižšou spotrebou, resp. ich racionálnejším využitím vo výrobe. Prognózy analytikov pre nasledujúce obdobie posúvajú ceny vstupov v živočíšnej výrobe do plusu aj do mínusu. Po zohľadnení týchto skutočností v roku 2012 očakávame stabilizáciu, resp. mierny pokles nákladov v chove dojných oviec. Odhadujeme, že vlastné náklady budú v tomto roku (po odpočítaní odpisov dlhodobého majetku, ako nepeňažnej nákladovej položky) pri našich dojných plemenách oviec 0,50 € a pri špecializovaných dojných plemenách 0,83 € na kŕmny deň bahnice základného stáda (tabuľka).

Stabilizácia aj v cenách komodít

Vzhľadom na aktuálnu situáciu na trhu môžeme k tomuto podnázvu dodať len toľko, že v prípade mlieka môže byť stabilizácia ceny v tomto roku pozitívom ale v prípade veľkonočných jahniat už stabilne nízke ceny dôvod na radosť nedávajú. Vychádzame pri tom z informácií, ktoré nám poskytujú spolupracujúci chovatelia dojných oviec. Priemerné ceny jahniat ani v tomto roku vo väčšine chovov nepresiahli hodnotu 2,50 € za kg živej hmotnosti. Ceny ovčieho mlieka by sa mohli počas dojnej periódy pohybovať na úrovni 1,00 €/kg mlieka. Vyššia dodávka mlieka a tým lepšia vyjednávaciu pozíciu chovateľov špecializovaných dojných plemien sa pravdepodobne pozitívne prejaví aj cene realizovaného mlieka. Samozrejme, vo výpočte produkčných minim pre chovateľov našich dojných oviec je potrebné zohľadniť aj cenu syra. Predpokladáme, že z celkovej produkcie sa v priemere 40 % mlieka spracuje na syr a jeho cena by mala byť približne 8 €/kg syra. V chove špecializovaných dojných oviec je potrebné v celkových nákladoch zohľadniť veľmi skorý odstav jahniat a s tým súvisiace dodatočné náklady na umelý odchov. Špecifikom výpočtu produkčných minim pri ovciach je aj fakt, že v porovnaní s dojným dobytkom, je potrebné definovať aj parametre plodnosti. Predpokladom optimálneho využitia zvierat v reprodukčnom procese je totiž oplodnenosť bahníc na úrovni 95 % a veľkosť vrhu 1,26 (naše dojnú plemená), resp. 1,45 (špecializované dojnú plemená) jahniat na obahnenú ovcu s 5 %-ným úhynom jahniat do odstavu.

Produkčné minimá dojných oviec

Pre zabezpečenie nulového ekonomického výsledku hospodárenia bez započítania podpôr je potrebné, aby uvedené náklady na chov boli pokryté výnosmi. Na strane výnosov túto mozaiku dopĺňajú tržby za vyprodukované mlieko, resp. syr. Pri spomínanej úrovni realizačných cien ovčích komodít a reprodukčných parametroch bude v tomto roku optimálne dosiahnuť v chovoch našich dojných oviec produkciu 140 litrov mlieka na bahnicu v stáde. Pri špecializovaných dojných plemenách oviec to bude, vzhľadom na vyššiu úroveň nákladov,

produkcia 250 litrov mlieka. Samozrejme, ide o priemerné čísla a produkčné minimá konkrétnych chovateľov budú závisieť aj od produkčného zamerania (mlieko vs. syr) a skutočných nákladov v danom chove. Variabilita produkčného zamerania na mlieko a syr je u chovateľov našich dojných oviec veľká, a práve preto sme pri stanovovaní produkčného minima týchto plemien počítali s určitou rezervou. Celkové tržby za mlieko a syr (199 €/bahnicu/rok) tak mierne prevyšujú celkové náklady na chov (183 €/bahnicu/rok). S inými výnosmi, teda s dotáciami na VDJ a na pôdu (LFA a SAPs) pri výpočte produkčných minim nepočítame, nakoľko hlavným zdrojom výnosov by mali byť tržby z predaja ovčích komodít. Priznávame, že ceny mliečnych jahniat sú v posledných rokoch poddimenzované a ani zďaleka nepokrývajú náklady na odchov jahniat. Možno práve preto je minimálna produkcia mlieka, potrebná pre dosiahnutie nulového ekonomického výsledku hospodárenia, na hranici priemerných produkčných možností našich dojných oviec. Podľa priemerných údajov z kontroly úžitkovosti za minulý rok to bolo napr. pri plemene zošľachtená valaška 1,33 jahňaťa na obahnenú ovcu a 119 kg mlieka na dojenú bahnicu. Podľa tohto rebríčka sú však chovatelia, ktorí tieto parametre úžitkovosti dosahujú a dokonca ich vysoko prekračujú (viac v ročenke NAJ Slovenský chov 2011). Predpokladáme, že uvedení chovatelia spĺňajú aj ďalší parameter, ktorý sa pri hodnotení úžitkovosti neuvádza, ale je dôležitý z hľadiska efektívneho využitia nákladov a to oplodnenosť bahnic v stáde.

Zuzana Krupová, Ján Huba, Monika Michaličková
CVŽV Nitra

Snímka: M. Dukes

Tento článok bol realizovaný v rámci Rezortného projektu výskumu a vývoja č. 3 a projektu CEGEZ č. 26220120042.

Tabuľka 1 Odhadované náklady na chov bahnic v roku 2012 a produkčné minimá úžitkovosti na ich pokrytie predajom jahniat, mlieka a syra

Ukazovateľ	Zošľachtená valaška, Cigája	Lacaune
Náklady na 1 KD bahnice (€)	0,54	0,88
Náklady na 1 KD bez odpisov (€)	0,50	0,83
Náklady na bahnicu a rok bez odpisov (€)	183	303
Odstav jahniat na 100 bahnic (ks)	120	138
Predaj jahniat na 100 bahnic (ks)	95	115
Hmotnosť jahniat pri predaji (kg)	13,50	13,50
Cena jahniat (EUR/kg)	2,50	2,50
Tržby z jahniat (€/bahnica/rok)	32	39
Produkcia mlieka (l/bahnica/rok)	140	250
Predaj mlieka (l/bahnica/rok)	84	250
Cena mlieka (€/l)	0,80	1,06
Predaj syra (kg/bahnica/rok)	12	-
Cena syra (€/kg)	8,00	-
Tržby z mlieka a syra (€/bahnica/rok)	167	265
Tržby spolu (€/bahnica/rok)	199	304